

2020

Голодомор 1932–1933 рр. –
найжорстокіший злочин комуністичного режиму
проти українського народу.

Голодомор в Україні 1932-1933 років не був випадковим явищем природного чи соціального походження, як це стверджували спочатку радянські, а згодом проросійські історики. «Смерть через голод» стала наслідком цілеспрямовано застосованого тоталітарною владою терору голодом, тобто геноцидом. Він став покаранням українців за їхній спротив колективізації сільського господарства і небажання перебувати під владою Росії. наслідок руйнування системи сільського господарства і сіл, спричинене примусовою колективізацією, що стала Це покарання здійснювалося шляхом знищення української культури, мови, традицій. Шляхом штучно організованого голоду радянська влада намагалася вирішити так звану «українську проблему» за наказом Сталіна.

За даними істориків, на початку 30-х років ХХ-го століття основним центром опору більшовицькій політиці колективізації та форсованої індустріалізації було українське село. В Україні сталося понад 4 тис. масових протестних виступів за участю близько 1,2 млн. чоловік. З колгоспів вийшли 41 200 селянських господарств, близько 500 сільських рад відмовлялися приймати нереальні плани хлібозаготівель.

Не бажаючи втрачати Україну, радянський режим вибудував план винищення частини української нації, що був замаскований під плани здачі хліба державі. Йшлося про повне вилучення всіх запасів зерна, а потім конфіскацію інших продуктів харчування та майна в якості штрафів за невиконання плану здачі хліба. Перетворивши Україну на територію масового голоду, режим перекрив всі шляхи до порятунку. Відбулася ізоляція голодуючих. З цією метою був застосований режим «чорних дошок» і заборона голодуючих виїжджати за межі України. Колгоспи і села, занесені на «чорні дошки», оточувалися загонами міліції та радянських спецслужб. Звідти вивозили усі запаси їжі. Заборонялася торгівля та ввезення будь-яких товарів. 22,4 мільйони людей було фізично заблоковано в межах території Голодомору.

Ще однією складовою геноциду було свідоме блокування інформації про голод. У січні 1933 року радянською владою було зробленою заяву про відсутність голоду в країні. Сталінський режим відмовився від зовнішньої допомоги.

Наслідки Голодомору

Голодомор 1932-1933 років охопив період з квітня 1932 року по листопад 1933 року. За ці 17 місяців було вбито понад 7 мільйонів людей в Україні і 3 мільйони українців поза її межами, в регіонах, що історично були заселені українцями: Кубань, Північний Кавказ, Нижнє Поволжя та Казахстан. Пік Голодомору припав на весну 1933 року. В Україні від голоду щохвилини вмирало 17 людей, 1 400 – щогодини, понад 30 тисяч – щодня... Питання кількості людських втрат України від Голодомору досі залишається відкритим.

Реальні цифри загиблих замовчувалися, що підтверджується наданим владою розпорядженням не реєструвати смерть дітей у віці до одного року. Українці у віці від 6 місяців до 17 років становили близько половини всіх жертв Голодомору. У зв'язку з цим, середня тривалість життя українців у 1933 році становила 7,3 року в чоловіків і 10,9 років у жінок. За всю історію людства подібних показників ніде не було зафіксовано.

За антиукраїнською спрямованістю та масштабністю застосування, голод 1932-1933 років виявився найжахливішою зброєю масового знищення та соціального поневолення населення України, якою скористався тоталітарний комуністичний режим.

Тобто Голодомор в Україні став соціально-гуманітарною катастрофою глобального масштабу.

Наслідком злочину геноциду, окрім фізичного вбивства мільйонів людей, стало руйнування традиційного українського устрою життя. Голод став зброєю масового біологічного знищення українців, на довгі десятиліття порушив генетичний фонд народу, призвів до морально-психологічних змін у свідомості українців. Традиційна культура та народні звичаї зазнали деформації. Голодомор повністю змінив звичний порядок господарювання на селі. На десятки років українські селяни були зведені до становища безправних колгоспників, позбавлених паспортів та пенсій.

Психологічними наслідками Голодомору стали почуття вини та сорому. Люди відчували провину за те, що не змогли врятувати рідних, сором за аморальні вчинки, які чинилися задля виживання.

Із послабленням комуністичного контролю над суспільним життям у другій половині 1980-х років відновлюється пам'ять про Голодомор. З 1993 року в Україні на державному рівні відбувається вшанування безневинних жертв Голодомору. У листопаді 2008-го в Києві було споруджено Національний меморіал жертв Голодомору. Загалом в Україні встановлено понад 7.100 меморіалів, пам'ятників та пам'ятних знаків, присвячених жертвам Голодомору.

Вшанування жертв Голодомору

Пам'ять про Голодомор стала невід'ємною частиною національної пам'яті українського народу. Щороку в четверту суботу листопада українці запалюють свічки як символ пам'яті про вбитих голодом.

У понад 40 містах 15 країн світу споруджені пам'ятники чи встановлені інші пам'ятні знаки на вшанування пам'яті жертв Голодомору.

Джерело: <https://bit.ly/33cJR1M>

Вшановуючи пам`ять загиблих пропонуємо вашій увазі документальну та художню літературу, ознайомившись з якою. серце не стане боліти менше, та все ж таки знати означає пам`ятати

Книги, представлені на віртуальній виставці, анотовані, кількість примірників та місце їх розташування вказано в описі. Художню літературу пропонуємо читати «живою» книгою, або скористайтесь посиланням на повний текст від Ukrainian Library (українська бібліотека), яким доповнена анотація.

Віртуальну книжкову виставку підготували :

Найдьонова О.О. та Власова Т.А.

63.3(4УКР)622

Г61

Голодомор 1932-1933 років в Україні: документи і матеріали / упоряд. Р. Пиріг. - К. : Києво-Могилянська академія, 2007. - 1128 с. - (Більше не таємно; т. 2)

Примірники : всього : 3 - ЧЗ№ 2(1), АБ№1(1), АХЛ(1)

У книзі вміщено великий комплекс документів і матеріалів, які переконливо розкривають причини, перебіг, масштаби та наслідки страшної соціогуманітарної катастрофи українського народу, інспірованої радянським політичним режимом на початку 1930-х років. Це найповніше тематичне зібрання автентичних джерел з історії українського голодомору. Подано документи Політбюро ЦК ВКП(б) і Політбюро ЦК КП(б)У, РНК СРСР і РИК УСРР, місцевих партійних та радянських органів, установ ДПУ, суду, прокуратури, міліції; листування Й. Сталіна, Л. Кагановича, В. Молотова, С. Косіора, В. Чубаря та інших; численні звернення селян - листи, заяви, скарги, прохання. Публікуються унікальні щоденникові записи очевидців голоду. Вміщено також матеріали зарубіжних дипломатичних представництв, організацій української еміграції, міжнародної громадськості.

Розрахована на науковців, політиків, викладачів, студентів, краєзнавців, усіх, хто цікавиться цією трагічною сторінкою нашого історичного минулого.

94(477):341.485

НЗ1

Нас вбивали бо ми - українці...: матеріали виставки.

Примірники : всього :2 - ЧЗ № 2(1),

АБ № 1(1)

Зараз у Ваших руках брошура, яка дає загальну і найнеобхіднішу інформацію про історію геноциду, вчиненого більшовицьким окупаційним режимом проти української нації в 1932-1933 роках. Брошура про історію Голодомору.

Ми, команда Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», на основі архівних документів, свідчень очевидців Голодомору, досліджень науковців, що доводять факт злочину геноциду проти українців та відповідальність керівництва Радянського Союзу за вбивство мільйонів дітей, жінок, чоловіків, до 85-х роковин Голодомору-геноциду підготували виставку «Нас вбивали, бо ми -українці...». Матеріали виставки лягли в основу цієї брошури, в якій пояснюється причини й передумови Голодомору-геноциду, намір знищення української нації, процес вчинення

злочину і наслідки. У брошурі звертається увага на необхідність знати, пам'ятати, поширювати в світі правду про один з найбільших злочинів ХХ століття.

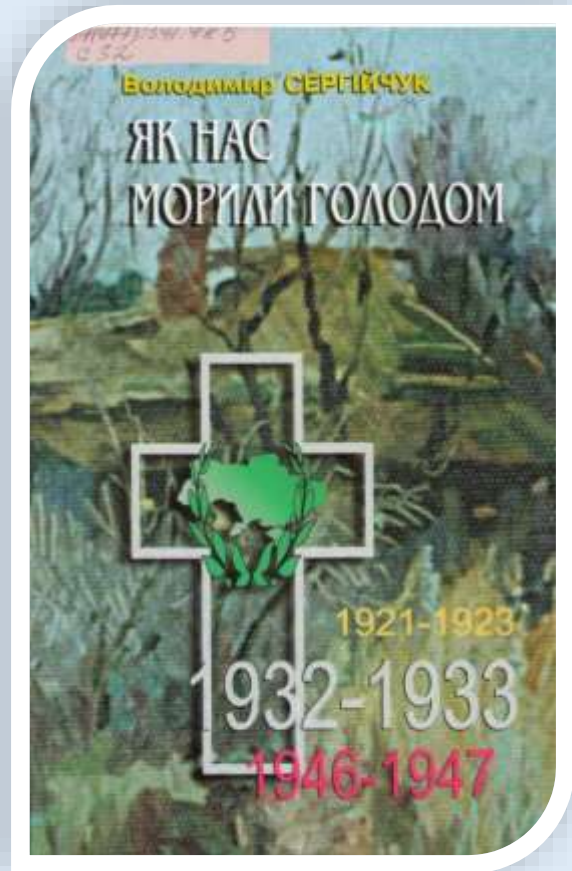

94(477):341.485:1/П78-479961

Проблема екзистенційного вибору під час голодомору-геноциду : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції 20 листоп. 2019 р./ [упоряд.: І. Батирева, Ю. Коцур]. - Київ, 2020. - 312 с.

Примірники : всього :1 - ЧЗ № 2

У збірці матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Проблема екзистенційного вибору під час Голодомору-геноциду» проаналізовано, в яких умовах українцям довелося робити екзистенційний вибір, як деформувався внутрішній світ людини, втягненої у щоденну й щохвилинну боротьбу за елементарне виживання, людини, яка бачила навкруг себе муки й смерть найдорожчих їй людей і була нездатною хоч щось вдіяти. Це видання розраховане на істориків, етнологів, краєзнавців, викладачів та всіх тих, хто цікавиться темою Голодомору 1932-1933 років.

94(477):341.485

С32

Сергійчук, Володимир

Як нас морили голодом / В. Сергійчук. - [3-тє вид., доп.]. - Київ : Сергійчук М. І., 2006. - 392 с.

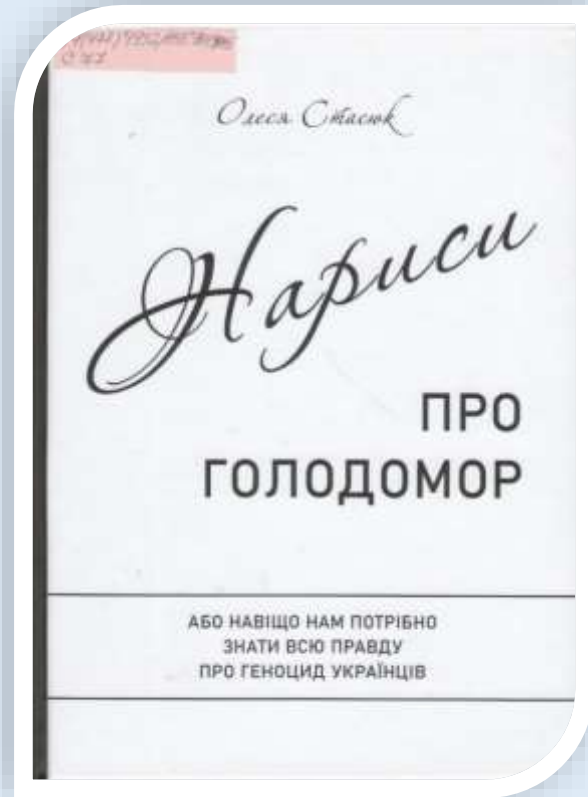
Примірники : всього :1 – ЧЗ № 2

На основі невідомих до недавнього часу документів з колишніх таємних архівів простежено геноцид українського народу в ХХ ст. через штучні голодомори, організовані більшовицькою владою.

Уперше в одному дослідженні мовою документів розповідається про голодомори 1921—1923, 1932—1933 і 1946—1947 років. Крім того, наводяться документи про спробу комуністичного режиму приховати перед світом правду про голод в Україні і розповідається про зусилля українців у діаспорі, які домагалися визнати цю трагедію геноцидом нашого народу і добилися цього від найвідоміших правників західного світу.

Видання розраховане на всіх, хто хоче знати правду про ці страшні сторінки української історії.

94(477)"1932/1933/С77-631784

Стасюк, Олеся.

Нариси про голодомор : або навіщо нам потрібно знати всю правду про геноцид українців / О. Стасюк. – Київ : Мельник М.Ю., 2019. - 216 с.

Примірники : всього :1 - ЧЗ № 2

Мета цієї книги - у більш розгорнутому вигляді розкрити геноцидну природу Голодомору. Для цього обрано послідовний виклад пов'язаних між собою нарисів, що розкривають такі ключові питання, як причини, або що уможливило геноцид українців у ХХ ст.; методи, або як винищував українців советський режим; наслідки, або чому Голодомор-геноцид українців вважається однією з найбільших трагедій минулого століття; оцінка, або навіщо дії стосовно українців як нації потрібно кваліфікувати як злочин і хто сьогодні перешкоджає такому розумінню; пам'ять, або чому так важливо не забувати у ХХІ ст. про Голодомор саме як про геноцид українців.

У26

Б25

Барка В.

Поезія. Повість "Жовтий князь"/ В. Барка. - К. : Наук. думка, 2001. - 304 с. – (Б-ка школяра)

Примірники : всього : 1 - АХЛ

Повість «Жовтий князь» містить історію однієї родини в 1932–1933-му роках; однієї білої хати, що стала чорною і обернулася в домовину. Її доля змальована на тлі життя, чи власне, вмирання всієї України під час голоду.

Вона має три плани змісту: перший, цілком реалістична розповідь про всі хатні драми однієї сім'ї і її сутички з зовнішнім оточенням, під час виїздів і мандрів у пошуках поживи.

Другий план повісті – цілком психологічний, в зображеннях незвичайних змін душевного життя, викликаних масовим голодом.

Конаючі люди, хоч і смертно збайдужілі до всього на світі крім їжі, таки в більшості своїй, зберегли людське почуття: в найглибшому кутку – на дні свого серця. Вони zostалися людьми, кращими, ніж ті, що спричинили голод і жили сито під час всенародного нещастя і загибелі.

Третій план повісті – метафізичний, суто духовний: з відкриттям завіси від таємничого і моторошного повію з незаних нам обширів нематеріального світу, супротивних небу і людству. Тут одна з сторінок духовної війни людських душ – проти їх ворога.

В цій боротьбі цілий народ терпить свій найбільший і найстрашніший іспит.

Абонемент художньої літератури бібліотеки ЦНТУ пропонує паперовий носій, та або : **Посилання на повний текст від Ukrainian Library (українська бібліотека)**

<https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=49>

**У2
Г97**

Гуцало Є.П.

Сльози Божої матері : повісті / Є. П. Гуцало. - К. : Молодь, 1990. - 264 с.

Примірники : всього :1 – АХЛ

Збірка Євгена Гуцала “Сльози Божої Матері” (1990), яку складають повісті–застереження “Голодомор”, “Безголов’я” та “Прокляття”, розповідають про ті трагічні сторінки історії Українського Народу, які в радянські часи приховували навмисно. Сюжетна проекція трагедії голоду визначила картини 1932–1933 рр. Об’єктивне бачення тогочасної дійсності спонукало письменника відмовитися від однолінійно послідовного нанизання подій. Зображення загальної катастрофічності людського життя будується на руйнівному — заданому «згори» втручанні репресивної машини у долі персонажів.

Філософська наповнюваність повістей починається з їх заголовків. У повісті “Голодомор” трагедія народу осмислюється як цілеспрямована винищувальна кампанія більшовицького режиму, у “Безголов’я” зображено апокаліптичність життя через порушення людьми моральних норм співжиття, у “Проклятті” відбуваються події, що символізують Божий суд над грішним людством. Усі ці аспекти філософсько–екзистенційного дискурсу, виступаючи домінуючими в тому чи тому творі, у кожному з них у різних пропорційних взаємовідношеннях

переплітаються й утворюють єдиний метажанр, у якому герої опиняються на межі життя і смерті, в ситуації розвіювання ілюзій та руйнування ідеалів. Таку невідповідність між людиною та її життям А. Камю назвав абсурдом, наголосивши: “Абсурд не в людині і не в світі, а в їхній сумісній присутності”.

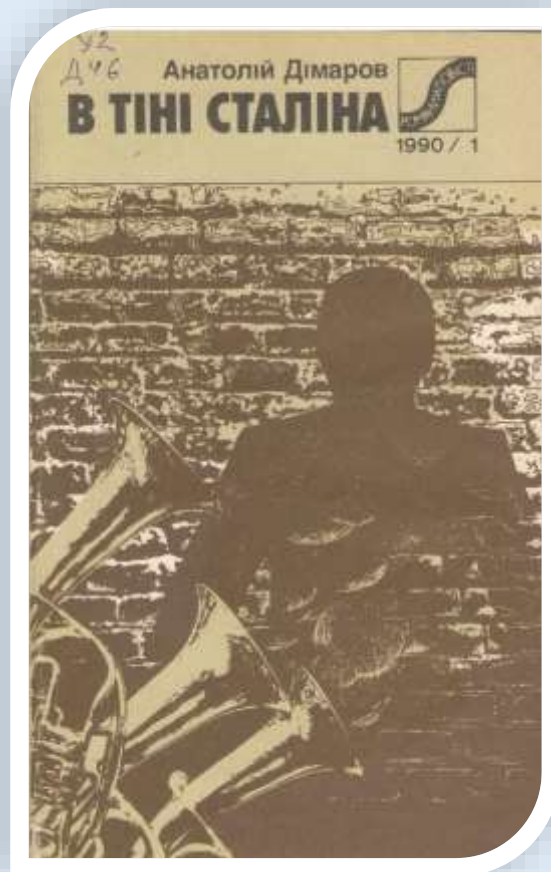
Абонемент художньої літератури бібліотеки ЦНТУ пропонує паперовий носій, та або : **Посилання на повний текст від Ukrainian Library (українська бібліотека)**

Зміст :

“Голодомор” <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=817>

“Безголов’я” <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=5249>

“Прокляття” <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=5287>

У2

Д46

Дімаров А.А.

В тіні Сталіна : повісті / А. А. Дімаров. - К. : Дніпро, 1990. - 176 с.

Примірники : всього :1 - АХЛ

Під цією назвою – «В тіні Сталіна», Анатолій Дімаров об'єднав цикл повістей : «Попіл Клааса», «Боги на продаж», «Чорний ворон», «Тридцяті...».

Чотири повісті, що увійшли до книги, спіткала складна доля. Написані в пору суспільного застою, вони довго лежали в столі письменника без надії потрапити до свого читача. Талановиті й гострі, твори відкривали пекучу правду про сталінщину та всенародні страждання, заподіяні нею, а тому з'явилися в нашій періодиці лише в час гласності й перебудови.

Абонемент художньої літератури бібліотеки ЦНТУ пропонує паперовий носій, та або : **Посилання на повний текст від Ukrainian Library (українська бібліотека)**

Зміст :

«Попіл Клааса» <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2889>

«Боги на продаж» <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2886>

«Чорний ворон» <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2891>

«Тридцяті...» <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2890>

У2
Л22

Лановенко П.

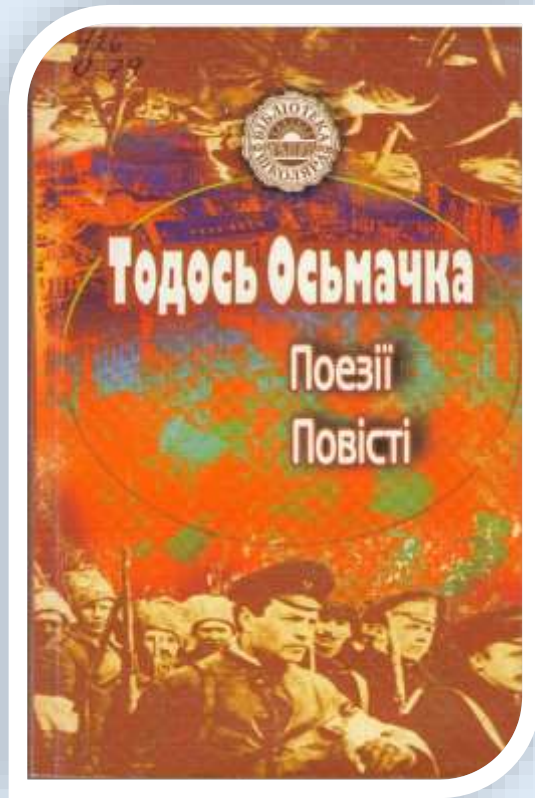
Невмирущий хліб / П. Лановенко. - К. : Рад. письменник, 1966. - 346 с.

Примірники : всього : 1 - АХЛ

Роман «Невмирущий хліб» – правдива картина життя українського села від 20-х років до останніх днів Великої Вітчизняної війни. Закінчивши сільськогосподарський інститут, комсомолец Роман Бровенко іде у Павлівку працювати дільничним агрономом і потрапляє у справжній вир класової боротьби. На долю Романа випадають тяжкі випробування, але він непохитно вірить у перемогу того світлого, що принесла людям Радянська влада.

Не менш цікаво виписаний характер голови колгоспу Юхима Голки, волю якого не змогли катівні гестапо. Знівечений фізично, але бадьорий духом, повертається він після війни в рідну Павлівку і продовжує боротьбу за «невмирущий» хліб.

В гострих зіткненнях, у боротьбі автор показує красу праці й кохання, любов до рідного краю.

У26

О-79

Осьмачка Т.

Поезії. Повісті : Старший боярин. Ротонда душогубців / Т. Осьмачка. - К. :
Наук. думка, 2002. - 424 с.

Примірники : всього :2 – АХЛ (2)

"Ротонда душогубців" — повість українського письменника Тодося Осьмачки, написана у 1956 році.

Коли 1956 року на Заході вийшла друком "Ротонда душогубців", то не могло бути й мови про те, щоб видати цю книжку на Батьківщині. Бо хоча в Радянському Союзі панувала "хрущовська відлига", комуністичним вождям зовсім не була потрібна правдива сповідь про те, як знищувався український народ, як ДПУ, НКВС та інші "служби" розпинали Україну. Правда - це є правда, її неможливо пристосувати до чийхось інтересів та уподобань. У творі Тодося Осьмачки «Ротонда душогубців» зображено глибокий трагізм долі українського народу напередодні великого голодомору 1932–33 років, подано художньо–психологічний аналіз організації цього штучного голодомору правлячою тоді тоталітарно–терористичною сталінською клікою. Роман "Ротонда душогубців" - це вражаюче жахливий літопис злочинного

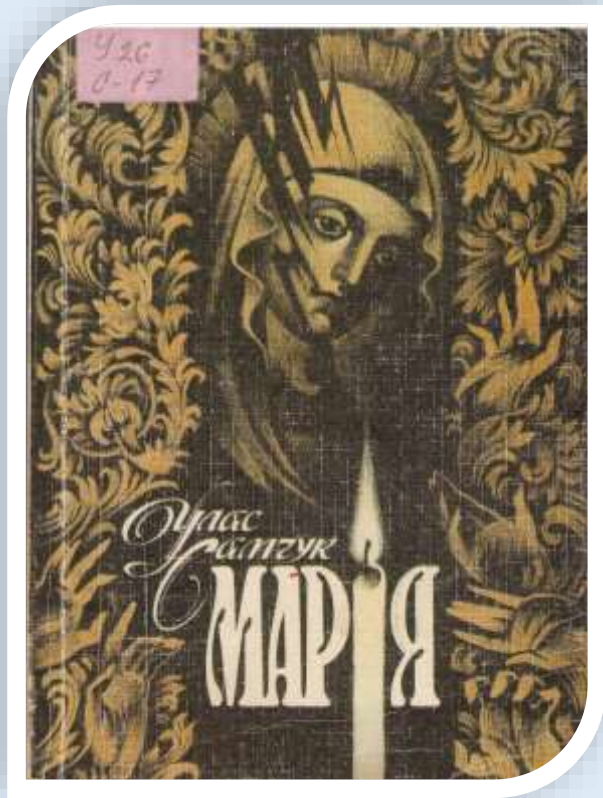
винищення українства в період примусової колективізації, нелюдських жорстокостей НКВС.

Абонемент художньої літератури бібліотеки ЦНТУ пропонує паперовий носій, та або :

Посилання на повний текст від Ukrainian Library (українська бібліотека)

"Ротонда душогубців" <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=3515>

У26

С17

Самчук У.

Марія. Хроніка одного життя : роман / У. Самчук. - К.: Український письменник, 2000. - 189 с.

Примірники : всього :1 – АХЛ

Роман Уласа Самчука “Марія” (1933) — перший в українській літературі художній твір про примусову колективізацію, так зване “розкуркулення” справжніх господарів землі, трудівників-хліборобів, про голодомор тридцять третього року. Написаний він у високому стилі хроніки життя жінки-селянки, яка мимохіть підноситься до символу України. Помираючи голодною смертю, Марія пропускає через свою начеб просвітлілу на якийсь час свідомість всі радощі й болі свого мученицького шляху. Є щось біблійне в страдницькому житті героїні цього пекучого твору, в якому всі дні життя Марії розгортаються з невблаганною послідовністю агіографічного жанру.

Цей роман-хроніка, роман-спалах. Сильнішого твору про Голодомор в Україні нема й досі. На думку Степана Пінчука, який написав післямову до вітчизняного видання цього роману в наш час саме Улас Самчук «втілив у своїй творчості трагічну долю українського народу в ХХ столітті». Автор помістив трагедію однієї селянської родини в рамки трагедії всієї української нації.

Абонемент художньої літератури бібліотеки ЦНТУ пропонує паперовий носій, та або :

Посилання на повний текст від Ukrainian Library (українська бібліотека)

<https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=226>